

зростання питомої ваги інших джерел фінансування сфери соціального захисту населення, що дало б змогу оздоровити державні фінанси.

Література:

1. Бюджетний щоденник на 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://feao.org.ua>

2. Дутчак А. В. Соціальне забезпечення громадян: сучасний стан та перспективи розвитку / А. В. Дутчак // Молодий вчений. – 2017. – № 5. – С. 568-572.

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

4. Сидор І. П. Бюджетне забезпечення соціального захисту населення: теоретичні аспекти і вітчизняна практика / І. П. Сидор // Ефективна економіка. – 2015. – № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4298>

5. Яфінович О. Б. Особливості фінансування системи соціального захисту населення в Україні / О. Б. Яфінович // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Вип. 12. – С. 195-199.

Шимчишин Наталія

ст. гр. Фзм-11

Тернопільський національний економічний університет

nataliia1996@ukr.net

Науковий керівник – к.е.н., доцент Дем'янюк А. В.

ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Стан формування дохідної частини місцевих бюджетів є вирішальним фактором у забезпеченні соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Адже, доходи бюджету включають усі податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України [2]. Згідно Бюджетного кодексу України доходи бюджету класифікуються за такими розділами, як: податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, трансферти (див. рис. 1).

В сучасних умовах здійснення реформи фінансової децентралізації відбулися суттєві зміни у формуванні доходів місцевих бюджетів України. Зазначені зміни спрямовані, зокрема, на об'єднання територіальних громад задля забезпечення фінансової самостійності на місцевому рівні в

частині зміцнення дохідної частини місцевих бюджетів [4]. Таким чином, модернізація формування доходів місцевих бюджетів відбулася щодо розширення джерел наповнення їх загального фонду за рахунок:

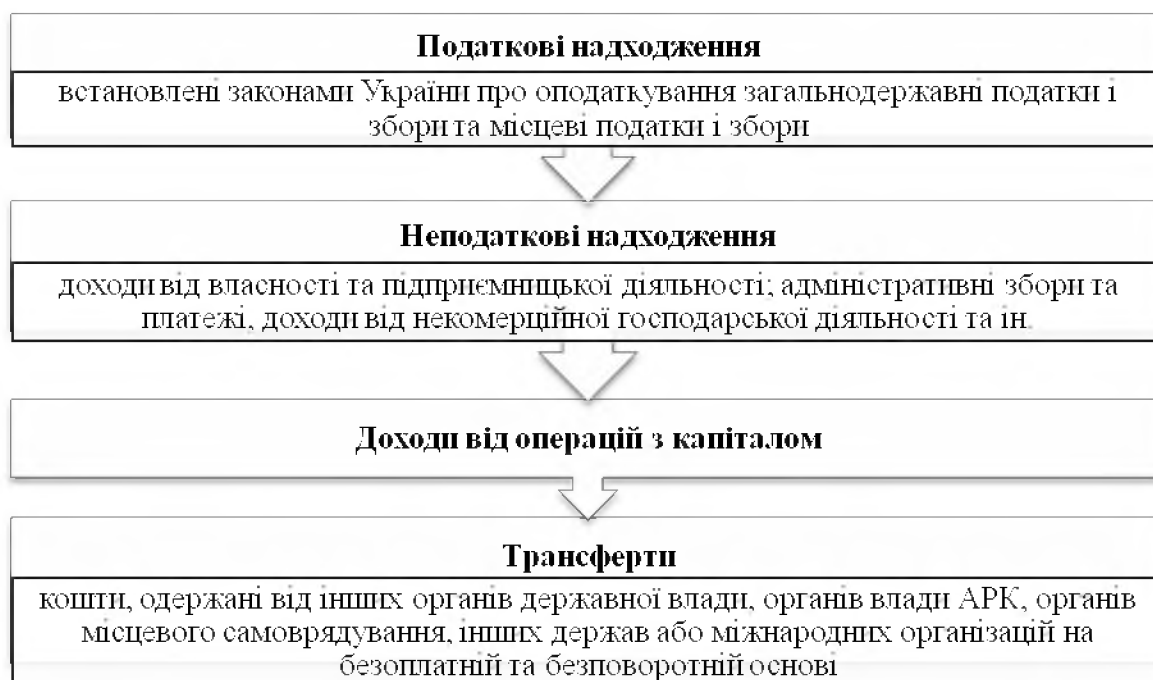

Рис. 1. Класифікація доходів бюджету*

**Складено автором на основі Бюджетного кодексу України*

– плати за надання адміністративних послуг та державного мита, котрі були передані з державного бюджету; а також переданого у розмірі 10% податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки;

– єдиного податку та податку на майно (оподаткування комерційної нерухомості та автомобілів із великим об'ємом двигуна), котрі були передані з бюджету розвитку;

– екологічного податку, котрий було передано зі спеціального фонду з одночасним збільшенням нормативу відрахування до 80%;

– акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів.

Здійснення реформи децентралізації в контексті реформування бюджетних відносин сприяло нарощуванню додаткових ресурсів місцевих бюджетів України. Аналіз виконання місцевих бюджетів України за доходами за 2016 р. у порівнянні з 2015 р. констатує збільшення їх доходів на 24,3%. Важливо зазначити, що темпи зростання доходів місцевих бюджетів коливались від 8,4% у Донецькій до 32,8% у Полтавській областях. Також, по областях відрізнялася і динаміка власних доходів місцевих бюджетів від 14,6% у Луганській до 55,3% у Львівській областях [5]. Основними факторами, що впливали на формування доходів місцевих бюджетів за 2016 р. є інфляція (12,4%), зростання номінальної заробітної плати (на 22,5%), пряма державна підтримка через здійснення

трансфертів (збільшення на 21 млрд грн у порівнянні з 2015 р.), фіскальна децентралізація (зростання доходів місцевих бюджетів за рахунок перерозподілу доходів бюджетів) [5]. Доцільно відзначити, що стрімке зростання доходів місцевих бюджетів України не відображає стрімке економічне зростання адміністративно-територіальних одиниць.

Дослідження показників виконання дохідної частини місцевих бюджетів України за перше півріччя 2017 р. свідчить про подальше їх щомісячне зростання, що пояснюється, зокрема, збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб. Місцеві податки і збори за останні три роки демонструють зростання їх обсягів і за перше півріччя 2017 р. вони становили майже чверть у структурі доходів місцевих бюджетів України. Загалом доходи місцевих бюджетів за досліджуваній період зросли на 42, 4% або на 71,7 млрд грн у порівнянні з відповідним показником попереднього року. Проте частка доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті скоротилася на 1,3 в. п. у порівнянні з відповідним періодом 2016 р. [3].

З метою забезпечення подальшого зростання дохідної частини місцевих бюджетів України в сучасних умовах доцільно [1, С. 91]:

- розширювати перелік власних доходів місцевих бюджетів з метою зміцнення фінансової стабільності на місцевому рівні;
- розвивати ринок муніципальних цінних паперів задля розвитку додаткових джерел фінансування соціально-економічного розвитку територій;
- здійснювати структурну реформу місцевої економіки, що сприятиме зростанню податкоспроможності адміністративно-територіальних одиниць;
- розширювати міжнародне співробітництво в частині участі у міжнародних грантах.

Література:

1. Батажок С. Г. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансової незалежності органів місцевого самоврядування / С. Г. Батажок // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 2. – С. 86 – 91.
2. Бюджетний кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень – червень 2017 року / [В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ – ІІ) впровадження», USAID. – К., 2017. – 86 с.
4. Дем'янюк А. В. Формування місцевих бюджетів в умовах здійснення реформи децентралізації / А. В. Дем'янюк // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – №11. – С. 23 – 25.
5. Місцеві бюджети: підсумки 2016 року та перспективи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iser.org.ua/analitika/analiz-derzhavnoyi-politiki/mistsevi-biudzheti-pidsumki-2016-roku-ta-perspektivi>.